

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria artei în România (II) – Sec. XVII-XVIII

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Istoria artei
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria artei în România II – Sec. XVII-XVIII				Codul disciplinei		HLR1531
2.2. Titularul activităților de curs			Lect. dr. Voica Pușcașiu					
2.3. Titularul activităților de seminar			drd. Timea Toth					
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	5	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	5	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	3
3.4. Total ore din planul de învățământ	70	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	42
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					7
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					7
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				28	
3.8. Total ore pe semestru				100	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu calculator și videoproiector
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu calculator și videoproiector

6.1. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- Regăsirea informației despre trecutul istoric. - Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. - Prezentarea orală și scrisă, în limba programului de studii și într-o limbă de circulație internațională, a cunoștințelor de specialitate. - Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate al istoriei artei, a termenilor tehnici și a conceptelor de bază din domeniul istoriei artelor. - Integrarea profesională în instituții muzeale, de cultură și de gestionare a patrimoniului cultural etc.
Competențe transversale	- Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. - Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. - Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște: lucrări, artiști și etape ale producției artistice din zona geografică a țării noastre din perioada secolelor XVII-XVIII.
Aptitudini	Studentul este capabil să abordeze problemele în mod critic, să comunice constatări științifice, să redacteze lucrări științifice, academice și documentație tehnică, să prezinte argumentele în mod convingător.

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru integrarea profesională în instituții muzeale, de cultură și de gestionare a patrimoniului cultural etc. și pentru elaborarea de proiecte curatoriale sau editoriale în domeniu, proiectarea și realizarea de expoziții și alte activități muzeale.
--------------------------------------	---

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Prezentarea fenomenelor artistice majore din România începând cu secolul al XVII-lea și până în secolul al XVIII-lea.
7.2 Obiectivele specifice	- Prezentarea evoluției artelor plastice urmărind acele curente și mișcări ce au determinat schimbări profunde. - Înțelegerea legăturilor și influențelor provenite din Apus și Răsărit. - Înțelegerea acestor mișcări și curente în relație cu evoluția societății. - Studierea de surse vizuale, scrise sau complementare, de altă natură, pentru înțelegerea fenomenelor artistice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Barocul „postbizantin” în artele plastice din Moldova secolului al XVII-lea (Se poate vorbi de un baroc românesc?)	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
2. Bucuria zidirii; arta brâncovenească între postbizantin, Renașterea târzie și Baroc.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
3. Fortificații premoderne și moderne (Vauban) în Transilvania.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
4. Arhitectura religioasă barocă din Transilvania și Banat.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
5. Arhitectura religioasă barocă din Banat.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
6. Arhitectura laică barocă din Transilvania: Castelul baroc, reprezentare și reprezentativitate.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
7. Arhitectura laică barocă din Transilvania: reședințele „nobiliare” urbane.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
8. Clădiri de interes comun: colegii, farmacii. Locuințe.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	

9. Simbol, patetism și reprezentativitate în sculptura barocă din Transilvania. Mediul ecleziastic.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
10. Ansamblurile sculpturale de factură laică din Transilvania.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
11. Sculptura de for public și semnificații simbolice ale acesteia în Banat și Transilvania.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
12. Pictura barocă în bisericile catolice.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
13. Portretul oficial la sfârșitul secolului XVIII și la începutul sec. XIX.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	
14. Artele minore: mobilier, orfevrărie.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea, dezbateră.	

Bibliografie

- DRĂGUȚ, VASILE – FLOREA, VASILE – GRIGORESCU, DAN – MIHALACHE, MARIN: *Pictura românească în imagini*. București: Editura Meridiane, 1976.
- DRĂGUȚ, VASILE: *Arta românească. Preistorie, Antichitate, Ev mediu, Renaștere, Baroc*. București: Editura Meridiane, 1982.
- DUMITRESCU, FLORENTINA – LĂZĂRESCU, EMIL – MUSICESCU, ANA – MARIA – THEODORESCU, RĂZVAN – VĂTĂȘIANU, VIRGIL – VOINESCU, THEODORA (ed.): *Istoria Artelor Plastice în România*. București: Editura Meridiane, 1970.
- ISPIR, MIHAI: *Clasicismul în arta românească*, Editura Meridiane, București, 1984.
- IONESCU, GRIGORE: *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1982.
- OPRESCU, GEORGE: *Sculptura românească*. București: Editura Meridiane, 1965.
- SABĂU, NICOLAE: *Metamorfoze ale Barocului transilvan, I, Sculptura*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 2002.
- SABĂU, NICOLAE: *Metamorfoze ale Barocului transilvan, II, Pictura*. Cluj-Napoca: Editura Mega, 2005.
- BARBU, DANIEL: „Arta brâncovenească: semnele timpului și structurile spațiului”, în *Constantin Brâncoveanu*. București, 1989.
- DOBJANSCHI, ANA – SIMION, EUGEN: *Arta în epoca lui Vasile Lupu*. București: Editura Meridiane, 1979.
- MACARIE, GHEORGHE: *Barocul – artă și mentalitate în Moldova epocii lui Vasile Lupu* (teză de doctorat, mss).
- PORUMB, MARIUS: *Un veac de pictură românească din Transilvania. Secolul XVIII*. București: Editura Meridiane, 2003.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Seminar introductiv, stabilirea temelor pentru proiecte și a principalelor monumente specifice Barocului de pe teritoriul României	Exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
2. Traseu de vizitare – Biserica piaristă și Biserica franciscană din Cluj-Napoca	Identificarea pe teren a elementelor, exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
3. Traseu vizitare – Biserica ortodoxă, Biserica unită, Biserica minorită	Identificarea pe teren a elementelor, exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	

4. Traseu vizitare – Biserica unitariană, Biserica evanghelică, Biserica cu două turnuri	Identificarea pe teren a elementelor, exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
5. Studiu de caz – Gherla	Exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
6. Traseu vizitare – Edificii de interes comun – zona străzii Kogălniceanu	Identificarea pe teren a elementelor, exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
7. Traseu vizitare – Palate urbane I	Identificarea pe teren a elementelor, exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
8. Traseu vizitare – Palate urbane II	Exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
9. Sculptura barocă. Monumentele cumei în Europa și România	Exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
10. Pictura barocă de altar în Biserica piaristă.	Identificarea pe teren a elementelor, exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
11. Studiu de caz - Muzeul Brukenthal, Sibiu.	Exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
12. Artele minore și decorative.	Exercițiul, proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
13. Prezentări de proiecte I	Proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	
14. Prezentări de proiecte II	Proiectul, discuțiile, dezbateră, dialogul, exemplificarea.	

Bibliografie

- ANGHEL, GHEORGHE: *Cetăți medievale din Transilvania*. București: Editura Meridiane, 1972, pp. 108-142.
- IDEM: „Despre fortificația bastionară din sec. al XVIII-lea de la Alba Iulia”, în *Apulum*, Alba Iulia, 23, 1986, pp. 245-258.
- AVRAM, ALEXANDRU – BUCUR, IOAN: *Topografia Monumentelor din Transilvania. Municipiul Sibiu*. Köln: Rheinland-Verlag GmbH, 1999, pp.18-20, 21-29, 41-53, 104-118, 118-134, 186-188.
- IDEM: *Topografia monumentelor din Transilvania. Municipiul Medias*. Sibiu, 2006, pp. 45-70.
- B. NAGY, MARGIT: „Unele aspecte din construirea palatului Bánffy din Cluj”. în *SCIA*, Seria Arta Plastică, VI, București, 1959, nr. 2.
- BIRÓ, JÓZSEF: *Erdélyi kastélyok* (Castele transilvănene). Budapesta (f.a.).
- BUZILĂ, ADRIANA: *Arhitectura, în Barocul în Banat*. Catalog de expoziție, Timișoara, 1992, pp. 5-10, fig. 2-37.
- CHIFOR, AGATA: *Oradea barocă*. Oradea: Editura Arca, 2006, pp. 92-137, 154-169.
- CORNEA, ANDREI: *“Primitivii” picturii românești moderne*. București: Editura Meridiane, 1980.
- CURINSCHI VORONA, GHEORGHE: *Istoria arhitecturii în România*. București: Editura Tehnică, 1981. pp. 269-281.
- DERER, HANNA, *Sibiu. Arhitectura în epoca barocă*. București: Editura Universitară „Ion Mincu”, 2003, passim.
- DOBJANSCHI, ANA – SIMION, EUGEN: *Arta în epoca lui Vasile Lupu*. București: Editura Meridiane, 1979, pp. 97 și urm.
- DRĂGHICEANU, VIRGIL: „Curțile domnești brâncovenești”, în *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice*, IV, București, 1911, pp. 49-78.
- DRĂGUȚ, VASILE – FLOREA, VASILE – GRIGORESCU, DAN – MIHALACHE, MARIN: *Pictura românească în imagini*. București: Editura Meridiane, 1976. pp. 215-333.
- DRĂGUȚ, VASILE – SÂNDULESCU, NICOLAE: *Arta brâncovenească*. București, 1971, pp. 17 și urm.
- DRĂGUȚ, VASILE: „Un spațiu omogen: arta brâncovenească”, în *Arta*, XVIII, nr. 4-5, București, 1971, pp. 39 și urm.
- HAȚEGAN, IOAN: *Prin Timișoara de odinioară*. Timișoara: Editura Artpres, 2006, pp. 156-204.
- IONESCU, DAN: „Le baroque en Moldavie au XVIII-e siècle”, în *Sinthesis*, IV (1977), p. 80 și urm.
- IONESCU, GRIGORE: *Istoria arhitecturii în România*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1965, vol. II, pp. 11-49.
- IDEM: *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1982. pp. 495-531.
- ISPIR, MIHAI: „Academism” și „industrie artistică” în arhitectura de tradiție brâncovenească, în *SCIA*, tom 43, București, 1996, pp. 37-46.
- IDEM: *Clasicismul în arta românească*. București: Editura Meridiane, 1984.
- KOVÁCS, ANDRÁS: „Magna Curia din Deva. Contribuții la istoria construcțiilor”, în *Ars Transsilvaniae*, III, pp. 167 și urm.
- LANEVSKI, GHEORGHE: „Repertoriul cetăților medievale din județul Arad (I-III)”, în *Ziridava*, Arad, 8, 1977, pp. 575-565; nr. 10, 1978, pp. 817-822; nr. 13, 1981, pp. 423-431.
- MACHAT, CRISTOPH – POPA, CORINA (eds.): *Denkmaltopographie Siebenbürgens. Stadt Schäßburg. 4.1. Stadt Schäßburg. Topografia monumentelor din Transilvania. Municipiul Sighișoara 4.1, Municipiul Sighișoara*. Köln: Rheinland-Verlag GmbH, 2002, pp. 56-61, 66-67, 85-87, 122-131.
- MANSBACH, STEVEN A.: *Modern Art in Eastern Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999.
- MAZILU, HORIA DAN: *Voievodul dincolo de sala tronului*. Iași: Polirom, 2003, pp. 43-55.
- NICOLESCU, CORINA: *Case, Conace și palate vechi românești*. București, 1979, pp. 61 și urm.
- OPRESCU, GEORGE: *Sculptura românească*. București: Editura Meridiane, 1965, pp. 19-28.
- POP, VIRGIL: *Armenopolis oraș baroc*. Cluj-Napoca: Editura Accent, 2002, pp. 100-228.
- POPESCU, CARMEN: „Zoomorf și antropomorf. Polisemantismul plasticii monumentale brâncovenești”, în *Studii și cercetări de Istoria Artei* (SCIA), Seria Arta Plastică, nr. 34, București, 1987, pp. 8-10.
- PREYER, JOHANN N.: *Monographie der königlichen Freistadt Temesvár. Monografia orașului liber crăiesc Timișoara*. Timișoara: Editura Amarcord, 1995, pp. 188-211.
- RUFFINI, MARIO: *L'influsso italiano in Valacchia nell'epoca di Costantino – Vodă Brâncoveanu (1688-1714)*, Monachii (München), 1974, pp. 34-54, 224-236.
- RUSU, ADRIAN ANDREI: *Bibliografia fortificațiilor medievale și premoderne din Transilvania și Banat*, Reșița: Editura Banatica, 1996, passim.

- IDEM: *Dicționarul mănăstirilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2000. pp. 44-286.
- SABĂU, NICOLAE: „Castelul Haller din Coplean”, în *Revista muzeelor și monumentelor. Monumente istorice și de artă*, nr. 2, București, 1983, pp. 80-87.
- IDEM: *Maestri italiani nell'architettura religiosa Barocca della Transilvania. Maestri italiani în arhitectura religioasă barocă din Transilvania*. București: Editura Ararat, 2001, pp. 67-164.
- IDEM: *Metamorfoze ale Barocului transilvan, I, Sculptura*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 2002.
- IDEM: *Metamorfoze ale Barocului transilvan, II, Pictura*. Cluj-Napoca: Editura Mega, 2005.
- IDEM: *Sculptura barocă în România. Secolele XVII-XVIII*. București: Editura Meridiane, 1992.
- THEODORESCU, RĂZVAN: *Civilizația românilor între medieval și modern*. București: Editura Meridiane, 1987, vol. 1. pp. 114-115, 143, 217.
- IDEM: *Piatra Trei Ierarhilor*. București: Editura Meridiane, 1979, pp. 34 și urm.
- ȚOCA, MIRCEA: *Clujul baroc*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983, passim.
- VÂRTACIU, RODICA: „Artele figurative”, în *Barocul în Banat*. Catalog de expoziție. Timișoara, 1992, pp. 13-31.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Această disciplină reprezintă este una de bază pentru specializarea istoriei artei. Cunostințele, abilitățile și competențele acumulate se regăsesc ca cerințe de bază pentru toate ocupațiile specializării, așa cum sunt acestea înregistrate în RNCIS.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea și înțelegerea fenomenelor artistice majore din România începând cu secolul al XVII-lea, până în secolul al XX-lea și legătura acestora cu contextul european apusean.	Examen scris	50%
10.5 Seminar	Analizarea unor surse vizuale, scrise sau complementare, de altă natură, pentru înțelegerea fenomenelor artistice.	Prezentarea orală, participarea la seminar	20%
	Elaborarea, tehnoredactarea în format electronic și prezentarea unei documentări pe o temă dată, în condiții de limită de timp și dimensiuni.	Referat	30%
10.6 Standard minim de performanță			

- Descrierea, analiza și interpretarea corectă a unei surse vizuale sau materiale (monumente, lucrări de artă, artefacte și fenomene artistice), cu integrarea unei abordări folosind concepte și metode consacrate din istoria artei sau a unei științe sociale sau umaniste alta decât istoria artei.

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică.

Data completării:
15 septembrie 2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "*Nu se aplică*".